

Store Klint, pavillon og hotel

Alle illustrationer
kan forstørres

Skemanummer:	13
Betegnelse:	Store Klint, pavillon og hotel
Kategori:	Udsnit og dele
Registreringsdato:	December 2004
Registrator:	Erica Heyckendorff, Berings Tegnestue

Kort over bebygget struktur

Input: terrænformer - rumdefinerende elementer - homogene forløb - grænser - fixpunkter - kig

Topografisk undersøgelse

Input: topografiske forhold - udnyttede landskabstræk - byprofil/silhuet - grænse mellem byrum og land - grænse til vand

Pavillon- og hotelområdet ligger som en stor lysning i skoven. En dyb kløft ved vejen, lige før man kommer helt ind til pladsen, giver oplevelsen af at befinde sig på et plateau, en hylde i landskabet.

Hele pladsen er terrasseret, men den store åbenhed lader rumligheder flyde indover hinanden, trods forskellige planer.

Set fra nordvest ligger området lidt højere end vejen, set fra sydvest skal et dybt foranliggende område passeres, før de højtliggende, næsten skjulte (af træer) bygninger nås.

Historisk analyse

Input: Historisk byplan - matrikelstruktur - byudviklingsområder - funktionelt bymønster - gadestruktur - byrumsheder

Pavillonen på Store Klint, i dag Møns Klint Cafeteria, og Hotel Store Klint afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Pavillon og hotel var udflugtsmål og feriested for mønboere og borgerskabet i Danmark og i udlandet. Sporene fra turismens historie ses i bygningernes ydre og indre, selv om ombygninger slører billedet.

Pavillonen har identitet som traktørsted og er symbol for mange mønboere og gæster fra de gamle Maribo og Præstø Amter, som var på deres årlige udflugt i hestevogn med madkurv, parat til at købe drikkevarer på Pavillonen på Store Klint. Hver for sig gjorde mange landmænd det samme og mødtes på klinten en gang om året.

Hotel Store Klint bevarede sin funktion til år 2000 - i 90 år husede hotellet borgerskabet på ferie. Hotellet bærer stadig præg af sine funktioner som hotel: værelserne ligger på række, opholdsstue og havestue er intakt for ikke at tale om køkkenet i underetagen. Køkkenet forsynede i mange år gæsterne på hotellet, i Salen og i pavillonen med middage. Udvendigt ses rester af det engelske haveanlæg mod klinten, hvor gæsterne kunne hvile sig på de hvide skagensbænke efter ture langs klinten.

Hotel Store Klint er sårbart for ændringer, fordi det er ophørt som hotel og nu venter på nye funktioner. Imens kan fortællinger om kulturmiljøet være med til at give nye turister og borgere oplevelse af hotellets identitet og symbolværdi, som hotellet har det for egnens nu gamle piger, som tjente som unge på hotellet, før de drog videre ud i verdenen som enepiger på gårdene på landet.

Bygningshistorie:

Såvel Pavillonen på Store Klint som Hotel Store Klint har haft forgængere med hver deres historie.

Pavillonen:

Før pavillonen opførtes i 1895 var der en ruf på stedet, sandsynligvis opført i midten af 1800tallet og nedrevet i begyndelsen af 1890'erne. Bygherre og ejer var Knud Jensen, kaldet Store Knud. Ruf og moslysthus fungerede som traktørsted med beværtning af klintebesøgende. Gæsterne kunne nyde drikkevarer som øl, vand og kaffe.

Pavillonen på Store Klint blev opført 1895. Bygherre: Hotelejer R.B. Christensen, Stege.

Tegning: Tømrermester L. Henriksen, Stege. Pavillon i stil med skovpavillon, bygget i bindingsværk. Pavillonen bestod af en sal med restaurant og et lokale, som blev brugt til køkkenfunktioner. I de senere år tjente køkkenet på hotellet som køkken også for pavillonen.

Der var servering udenfor, langs østsiden af pavillonen mod Store Klint.

I 1926 kom der veranda til mod øst og syd, uden om salen, og lokale med bar mod nord.

Der var servering i salen, kaldet restauranten, og baren mod nord.

I 1930'erne kom der toiletter til og i 1942 glasveranda.

I 1969 ombyggedes Pavillonen med en tilbygning med ydervæg i mur mod nord og vest, og indgang fra nord. Der blev taget hul i salens væg mod nord med gang mellem salen og cafeteriadisken. Forandringerne blev udført af bygmester John Jørgensen, Magleby, og murermester Finn Moestrup Andersen,

Stege, i samarbejde med overskovfoged Helgesen. Klintholm Gods. 1 1962 blev der lagt nyt tag af tagpap. Stilen var i stil med tidens, 1960ernes, sportshalsbyggeri på landet.

Fra 1969 fungerede pavillonen som restaurant med servering i salen og som cafeteria med disk til selvbetjening. Gæsterne til cafeteriaet satte sig indendørs i glasverandaen og udendørs på terrassen mod nord. Den nye funktion afspejledes i navneændringen: Møns Klint Cafeteria. Møns Klint Cafeteria fungerer stadig som restaurant med servering og som cafeteria med selvbetjening.

Den oprindelige pavillon er bevaret i sin grundlæggende form fra 1895 til i dag. Pavillonen forblev bag tilbygningen ved ombygningen i 1969. Der er ikke siden foretaget væsentlige ombygninger eller ændringer af Møns Klint Cafeteria. Derfor gemmer pavillonen sig i dag bag verandaen og cafeteriadelen.

Hotellet:

Før Hotel Store Klint opførtes i 1910, var der et tidligere Hotel Store Klint. Det blev tegnet og opført i år 1900, muligvis af samme tømrermester, L. Henriksen, Stege, som opførte pavillonen. Hotellet blev placeret i retning mod Freuchens Pynt, i flugt med Pavillonen på Store Klint. Det byggedes i bindingsværk som Pavillonen på Store Klint. Bygningen skulle have rummet 20 værelser, læsestue, spisestue m. v. Køkkenet på Pavillonen på Store Klint har skullet fungere som køkken for hotellet. Hotellet var væk før opførelsen af det nuværende Hotel Store Klint i 1910.

Bygherre var RB. Christensen og sønnerne H.C.R. Christensen og R.B. Christensen. Hotellet blev bygget i herregårdsstil, som parafrase over herregårdshovedbygning. Bygningen er grundmuret, der var stue, 1. og 2. sal og havestue mod syd med trappe ned til grunden. Der var terrasse på 1. og 2. sal mod syd. Indgangen var fra et dørparti mod øst og mod nord.

Der indrettedes have mod øst i engelsk havestil, og der var stier mellem hotellet og pavillonen til brug for personale og liggende gæster, som spiste i pavillonen. Bygningen fungerede som hotel i sommerhalvåret for hotelgæster og bolig for personalet, som boede i værelser på 2.sal.

Bygningsmæssige ændringer:

Trappen fra havestuen mod syd ned til grunden var væk før 1969.

Nyt eternittag i 1969, som bestod af asbestcementbølgeplader ved C.C. Scavenius.

Nye franske døre på 2.sal 1981-1986 med skårne indhak i taget samt brandtrappe ved Skov - og Naturstyrelsen.

Indendørsrenovering 1969-1970 ved forpagter Per Villum Petersen.

Hotel Store Klint vedblev at fungere som hotel med periodevise ophold i hoteldriften på grund af uafklarede forhold i driften.

Hotel Store Klint er som helhed bevaret i sin oprindelige form fra 1910 til i dag. Rummene er delt op som før, og døre og vinduer er i det store og hele originale.

Udenomsarealerne:

Arealerne omkring pavillonen og hotellet omfatter pladsen foran Pavillonen med kiosk, udstillinger og legeplads. Der er faciliteter til gæster i form af parkeringspladser og toiletbygning. Den nuværende kiosk har haft en forgænger, som lå oppe ved Pavillonen på Store Klint. Stilen mindede om en pavillon. Kiosken solgte souvenirs, postkort og vandrestokke. Kiosken var væk, før den nuværende kiosk blev bygget.

Den nuværende kiosk blev opført i 1962 ved C.C. Scavenius.

Friluftscafeteria:

Der blev indrettet et friluftscafeteria i 1962 på pladsen med bevilling fra 1963. Det fungerede til og med 1968, hvor pavillonen blev omdannet til cafeteria. Forpagter Jytte Nielsen fortsatte med at sælge øl og vand om sommeren på pladsen for at imødekomme behovet for nem adgang til drikkevarer.

Pladsen:

Den nuværende legeplads ligger ved pladsen., som tidligere blev brugt som mødested, f.eks. pinsemorgen af lokale. Godsejer C.C. Scavenius indrettede forlystelser for børn og voksne. I 1960'erne var der ponyridning for børn. I 1966-1967 blev pladsen afgravet til nuværende niveau, og i 1969 var der dyrepark med aber og papegøjer og geder, som børn kunne lege med. I 1970, 1972 indrettedes Tivoli og spilleland med enarmede tyveknægte. Der blev indrettet legeplads med legeredskaber. Efter 1972 flyttede C.C. Scavenius forlystelserne væk fra pladsen igen på grund af støjgener for hotellet. Pladsen fungerer stadig som opholdssted med legeplads, læskure, picnicborde og udstillinger.

Godsejer C.C. Scavenius indrettede udstillinger i 1964 ved pladsen i et par monterer. Udstillingerne fortalte om arkæologien på Møns Klint. Senere kom geologien til. Udstillingerne fungerer stadig, selvom de i dag fremtræder noget nedslidte.

Faciliteter:

Publikum har haft adgang til faciliteter i form af toiletmuligheder og drikkevand, siden Pavillonen på Store Klint blev opført. Skov- og Naturstyrelsen har ladet en ny toiletbygning opføre.

Parkeringsarealer:

Det har været muligt at stille sit køretøj ved Pavillonen på Store Klint, ligesom der har været parkeringsmulighed for hotellets gæster ved Hotel Store Klint fra begyndelsen i 1910. Godsejer C. C. Scavenius indførte betalingsprincippet for adgang til

klinten, skoven og forlystelserne på Store Klint ved indkørslerne til skoven og opførte billethuse. Staten videreførte godsejer C.C. Scavenius's betalingsprincipper og opsatte billetautomat i 1982 til betaling af parkeringsafgift. Det er rimeligvis det eneste sted i Danmark, hvor der betales for adgang til Naturværdier i Statens eje.

Arkitektonisk iagttagelse/skitsering, samt vurdering

Input: målforhold - rumlige relationer - åbninger - stigninger - grænser - retninger - bygningslementer - belægninger Samspil mellem topografi og byrum - fixpunkter - homogene forløb - rumligt artikulerede brud og forskelle - reminiscenser af historiske strukturer og bygninger - sammenstød mellem historiske lag - anbefalinger

Når man ankommer til publikumsfaciliteterne ved Store Klint er det cafeteriaets store typer på gavlen, der dominerer. Her tales med store bogstaver.

Mere diskret ligger hotellet: fra vejen skimtes det kun - først når man nærmer sig, træder det frem på sin bakke. Man synes at træde ind i fortiden, og fra denne side har også pavillonen en helt anden fremtoning - sin oprindelige efter verandaen kom til.

Hotel Store Klint er en parafrase over en herregård og ligger mægtigt på toppen af klinten med udsigt fra værelserne over Østersøen. Men de nære omgivelser, pladsen, er der ikke gjort meget ved, desværre. Naturen er overvældende - eller rettere kunne være det, selv fra pladsen, hvis beplantningen blev reguleret ud mod havet.

En smal sti fra pladsen, op over terrænet, fører op til en smal passage langs pavillonen, hvor man kommer helt tæt på verandafacaden og gennem ruden aner det egentlige hus inden for; verandaen er som spændt ud fra dette holdepunkt.

Indenfor i Salen er vægmalerier af Møns Klint, øverst oppe langs loftet, borde og stole, og på væggene billeder af Kong Frederik og Dronning Ingrid som unge. Der er en autenticitet i Pavillonen, som får os til at tro på, at lige om lidt kommer en tjener klædt i kjole og hvidt ind, svingende med bakke og glas. Form og funktion er bevaret som fra 1895, hvor Pavillonen på Store Klint blev opført. Godt nok er der bygget en overdækket veranda i stedet for den åbne veranda, men toiletter og døre og rumfordeling er den samme som for over 100 år siden.

De sent tilføjede bygningsdele mod udearealerne er til gengæld ikke romantik: her er man i en verden af forbrug og nydelsesmidler af mere kontant art end frisk luft - eller måske netop: en kop kaffe i friluftscafeteriaet. Tiden er 1960-erne. Udearealerne overskues fra terrassen og står på en vinterdag som et stort tomt område - sikkert uretfærdigt. En opdeling, også i højden (træer/levende hegn), så både de mange og de få kunne føle sig tilpas, kunne overvejes. Samme forhold gælder de kolossale parkeringsarealer, hvor træerækker til opdeling og rumstrukturering i høj grad savnes.

Stedet er af kulturhistoriske grunde enestående på lokalt, regionalt og nationalt niveau. Der er få pavilloner tilbage i Danmark, som er så ægte i sit udtryk og miljø som Pavillonen på Store Klint.

[Til sidetop](#)

[Udskriv denne side](#)

[Til oversigt](#)